Motion

1982/83:300

Sten Svensson m. fl.

Restaureringen av Hornborgasjön

Återställandet av Hornborgasjön till den unika fågelsjö den en gång varit är en av 1980-talets viktigaste åtgärder på naturvårdens område.

Besluten i denna fråga har tagits i stor politisk enighet. 1977 framhöll jordbruksutskottet i ett betänkande att åtgärder borde vidtas med inriktning på att åstadkomma ett fullständigt återställande av sjön i överensstämmelse med det huvudförslag som redovisats av naturvårdsverket.

Syftet var att bryta den pågående uppgrundningen och igenväxningen genom en höjning av vattenståndet med 1,3 m i Vallsjön och 1,7 m i Yttersjön (1,9 m under vegetationsperiod).

För att begränsa skadorna på åkermark föreslogs omfattande invallningar och uppförandet av en dammbyggnad vid sjöns utlopp vid Flian för reglering av avrinningen ur sjön.

Kostnaderna för detta och kompletterande bottenbehandling, kanalgrävning, röjning m. m. beräknades till 56 milj. kr. i 1980 års prisnivå.

Vattendomstolen i Vänersborg, som på begäran av naturvårdsverket prövat tillåtlighet i föreslagna åtgärder, hänsköt ärendet till regeringen med eget yttrande i februari 1982.

Regeringen fann i beslut den 16 september 1982 att företaget var tillåtligt och att naturvårdsverkets huvudförslag med skadeförebyggande invallningar huvudsakligen kunde följas. Vattendomstolen skall nu meddela bestämmelser för regleringen och det övriga företaget.

Under hösten 1982 har från sakkunnigt håll framförts farhågor att det tilltänkta vattenståndet kommer att missgynna de växter som är en nödvändig förutsättning för ett rikt och varierat fågelliv. Farhågor har också framförts att risken för vattengenomsläpp under invallningen är stor genom det gruslager som ligger tätt i anslutning till sjöbotten. De skadeståndsanspråk som då skulle kunna aktualiseras är sannolikt betydande. Då risken är uppenbar att man vid ett genomförande av huvudförslaget får en sämre lösning till en högre kostnad anser vi det vara nödvändigt att komplettera det med utredning av de lägre vattennivåer som kan bli aktuella. I denna utredning bör även ingå en utvärdering av möjligheten att projektera vallarna på ett sådant sätt att en framtida ytterligare höjning kan utföras till rimliga kostnader.

Det är också enligt vår mening viktigt att på ett tidigt stadium planera för hur naturintresserade människor på ett harmoniskt sätt skall komma i kontakt med sjöns fågelliv.

Förutom möjligheten att kunna följa fågellivet från framskjutna utsikts-

punkter, som kan nås från den planerade informationsanläggningen, borde planeringen inriktas på att med tystgående båtar kunna komma nära intressanta delar av sjön. För att skydda fågellivet bör närmare regler utarbetas om detta.

Vi anser det nödvändigt att det intrång som restaureringen kommer att medföra på enskilt ägd mark kompenseras genom att lämplig ersättningsmark erbjuds. Regler för hur detta skall ske bör fastläggas innan arbette med restaureringen påbörjas.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställer vi

1. att riksdagen beslutar uttala att riksdagens beslut beträffande Hornborgasjöns restaurering skall fullföljas,
2. att riksdagen beslutar uttala sig för att arbetet enligt punkt 1 bör ske etappvis med beaktande av vad som anförts i motionen beträffande utredning av alternativa höjningsnivåer,
3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om beaktande av åtgärder för att främja tillgängligheten för naturintresserad allmänhet,
4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om erbjudande av ersättningsmark vid intrång på enskilt ägd mark.

Stockholm den 10 januari 1983

STEN SVENSSON (m)

LARS HJERTÉN (m) IVAR VIRGIN (m)